

**Вандроўкі
з Уладзімірам
Субатам**

ШОСТАЕ стагоддзе глядзіцца вокнамі дамоў на рэчку Ясельду палеская вёска Парэчча. У дакументах Вялікага Княства Літоўскага 1495 года занатавана, што пінская князёўна Марыя, удава Сямёна Амелькавіча з роду Гедыміна, падаравала два дворышчы Мацвею Грычыне. Ад яго ў спадчыну маёнтак перайшоў сыну Барысу. Пазней тут уладарылі Войны-Грычыны, Цярлецкія, Агінскія і Скірмунты.

Пасля другога падзелу Рэчы Паспалітай Парэчча адышло да Расійскай імперыі. Магнат Аляксандр Скірмунт заснаваў на беразе Ясельды прамысловую вытворчасць, якой потым валодаў яго сын Аляксандр і перадаў спадчыну Раману

Парэчча: векавыя муры і новыя дамы над Ясельдай

Год малой радзімы

БЫЦЦАМ праз пацеркі, пралегла стужка асфальтаванай дарогі праз выцягнутыя палескія вёскі Мерчыцы, Рудка, Велясніца, Парэчча, Табулкі, Моладава, Моталь. З даўніх часоў па гэтым шляху палешукі вазілі на кірмашы свае тавары. Дабіраліся і на чаўнах па рацэ Ясельдзе да шырокай Прыпяці і далей у старажытныя Пінск, Давыд-Гарадок, Тураў. У самыя аддаленыя вёскі курсіруюць цяпер з райцэнтра рэйсавыя аўтобусы.

Скінуўшы залатое асенняе ўбранне дрэў, без шматга-лося птушак заціх да вясны векавы парк Скірмунтаў за ваколіцай вёскі Парэчча,

■ Старшыня Пінскага райсавета дэпутатаў Іосіф ГУЗІЧ.

таванай дарогай, што пераходзіць у вуліцу, і рачной поймай. Перад домам пасвіўся гурт авечак, за якімі назіраў шыракаплечы барадаты мужчына. Павіталіся, і гаспадар сядзібы прадставіўся святаром Канстанцінам Літвінчуком.

Паўлаўнай выхавалі Наталлю, Дзяніса, Стэфана, Паўла. Дачка і два сыны ўжо маюць свае сем'і. Халасцякуе меншы Стэфан. Дзеці атабарыліся ў Пінску. Падрастаюць пяціра ўнукаў. На выхадныя прыязджаюць да бацькоў, дапамагаюць агарод апрацоўваць, сад даглядаць.

УСЁ Парэчча — сучасны сад. Акрамя традыцыйных яблынь, груш, вішань і сліў, родзяць абрыкосы, персікі, грэцкія арэхі, чарэшні.

Вінаграднікам акружаны новы дом шматдзетнай сям'і Надзеі і Аляксандра Назаранкаў. Прыехалі яны з цёплага Крыма на радзіму бацькоў Надзеі Мікалаеўны. Некалі яе маці Марыя Лукінічна з палескай вёскі Выжлавічы адправілася ў заробкі на Крымскі паўвостраў. Там выйшла замуж. Дачку Надзею паклікала зямля продкаў. Яна задаволена перездам у Беларусь. Гаспадар працуе жывёлаводам, а Надзея Мікалаеўна, як прыехала на Палессе, то не выходзіць з дэкрэтнага водпуску. Восьмага наследніка чакае на пачатку будучага года. Дзяржава фінансава

свайму сыну Раману.

Пры Скірмунтах паўстаў над ракою сядзібны дом, акружаны раскошным паркам. Дзейнічалі адзін з лепшых у Мінскай губерні цукровы завод, суконная фабрыка, варсільная плантацыя, бровар. Парэчча стала цэнтрам воласці Пінскага павета.

На пачатку мінулага стагоддзя праз вёску пралегла вузакалеяка з Івацэвічаў да палескай вёскі Камень-Кашырскі. Скірмунты ўзвялі ў мястэчку праваслаўны і каталіцкі храмы. Апошні з заможнага роду Раман Скірмунт абіраўся дэпутатам Дзяржаўнай думы Расіі, уваходзіў ва ўрад Беларускай Народнай Рэспублікі, быў сенатарам буржуазнай Польшчы. Трагічна загінуў і пахаваны ў Парэччы.

У Вялікую Айчынную вайну нямецка-фашысцкія акупанты знішчылі ў вёсцы 20 падворкаў і зверскі забілі 20 жыхароў. На брацкай магіле, дзе пахаваны савецкія воіны і партызаны, якія прымалі ўдзел у вызваленні мясцовасці ад гітлераўцаў, усталяваны помнік ахвярам вайны.

У пасляваенныя гады ў Парэччы арганізаваўся калгас, рэфармаваны ў ААТ "Праца".

Гісторыка-культурнай каштоўнасцю прызнаны сядзіба і парк Скірмунтаў.

Парэцкую сярэдняю школу закончыла лаўрэат Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы беларуская паэтка Яўгенія Янішчыц.

■ Кіраўнік спраў Парэцкага сельвыканкама Віта КРАЎЧУК.

куды завітаў у чарговую вандроўку. У дні асенніх канікулаў цішыня панавала сярод бяроз, таполяў, каштанаў, што акружылі двухпавярховы школьны мур.

Побач сярод хмызоў срэбрам зіхацяць хвалі рэчкі Ясельды. З высокага пагорка быццам аглядае свой прыход драўляная царква, узведзеная ў гонар Раства Прасвятой Багародзіцы.

ЗСУСТРЭЧЫ з настаяцелем гэтага праваслаўнага храма айцом Канстанцінам пачалася вандроўка. Падворак яго на ўскрайку Парэчча паміж асфаль-

трымае бацюшка і кабылку, якую агарод апрацоўвае, а калі неабходна, запрагае і едзе адпраўляць патрэбы па навакольных вёсках. Нашу размову перакрывалі хрыпатымі спевамі маладыя пеўнікі. 80 нясушак у куратніку. Упраўляцца з такой гаспадаркай дапамагае Валерый Драгой, які прыехаў на Палессе з Прычарнамор'я.

Бацюшка з матушкай Нінай

■ Аляксандр і Вера ЧУБАТКА з унукам Глебам.

■ Ветэран працы Павел Сцяпанавіч ПРАКОПЧЫК і яго сын Аляксандр.

падтрымлівае шматдзетную сям'ю. З дапамогай субсідзій пабудавалі прасторны дом у вёсцы Табулкі, што побач з Парэччам. Вялікі прыватны ўчастак. З Крыма прывезлі саджанцы некалькіх сартоў вінаграду і айвы, якія прыжыліся тут, на поўдні Беларусі. Нязвычайна замест традыцыйнага агарода роўня радкі вінаградніка. Убраны бульба, капуста, морква, цыбуля. У невялікай цяпліцы вырошчвалі агуркі, памідоры. Дзеці з малых гадоў прывычайваюцца да сялянскай працы. Добрая змена бацькам падростае ў дружнай працалюбівай сям'і.

Васёмёра дзяцей выхавалі Вера і Аляксандр Чубатка, на падворак якіх завіталі ў Парэччы. Гаспадыня з унукам Глебам, які прыехаў на канікулы, пераносілі пад павець гарбузы. Акра-

■ Шматдзетная маці Надзея НАЗАРАНКА з дзецьмі.

■ Айцец Канстанцін ЛІТВІНЧУК.

ДЕРЕВНЮ НА ЖИТЕЛЬСТВО!

■ Дырэктар музея беларускай паэткі Яўгеніі Янішчыц Антаніна СІДАРУК.

мя спраў па гаспадарцы, у Веры Мікалаеўны грамадскія абавязкі. Яна дэпутат сельсавета і стараста вёскі. Да выхаду на пенсію працавала паштальёнам, прадаўцом у магазіне. Аднавяскоўцы звяртаюцца да яе па самых розных пытаннях. Гаспадар — механізатар у суседнім сельгаспрадпрыемстве “Моладава-Агра” Іванаўскага раёна. За іх дыхтоўным драўляным домам — склеп, некалькі хлявоў і хлёўчыкаў, дзе ўтрымліваюцца козы, свінні, куры. Акрамя прысядзібнага ўчастка, садзяць у полі амаль паўгектара бульбы.

■ Ветэран вайны і працы Сямён КАЛЕСНІКОВІЧ.

тараў творчасці “Парачаначка”.

Ёсць што ўгадаць пра Яўгенію Янішчыц 92-гадоваму Паўлу Пракопчыку. Дачка Рая сябрала з ёю. Жэня ставіла на іх падворку ровер, калі з Рудкі прязджала ў Парэчча на танцы. Любіла гутарыць з Паўлам Сцяпанавічам. Шмат расказваў пра мінулае. Узгадаў пра дабрадушнага памешчыка Скірмунта, якога добра ведаў. Ён дапамагаў сяляням, якія працавалі на яго цукровым заводзе. У савецкі час прадпрыемства пераабсталявалі пад вытворчасць бульбянога крухмалу.

ЗАГАДВА ў складам на крухмальным заводзе Сямён Калесніковіч,

фронт. Пасля вызвалення Палесся ад гітлераўцаў салдатам 2-га Беларускага фронту вызваляў ад фашыстаў Венгрыю, Румынію, Аўстрыю, Балгарыю, Чэхаславакію. У адным з баёў на балгарскай зямлі атрымаў раненне.

Парадны касцюм франтавіка ўпрыгожваюць баявыя медалі і ордэн Айчынай вайны II ступені. Сямён Васільевіч з жонкай Надзеяй Сцяпанавіч выхавалі 9 дзяцей. Жыве 18 гадоў аўдавелым. Адведваюць дачкі Вольга і Тамара, якія жывуць у Парэччы.

КЛАПОЦЯЦЦА пра састарэлых вяскоўцаў прадстаўнікі сельвыканкама. Кіраўнік спраў Віта Краўчук адзначыла, што за адзінокімі жыхарамі замацаваны сацыяльныя работнікі. Многія з ветэранаў працавалі на палях і фермах ААТ “Праца”. Дзясяты год кіруе гаспадаркай выпускнік Белдзяржсельгасакадэміі Мікалай Башчук. На гэтай зямлі працавалі яго бацькі і дзяды. Спецыялізуецца сельгаспрадпрыемства на вытворчасці малака і ялавічыны. Летась ад кожнай з 2760 кароў атрымана амаль па 4200 кілаграмаў малака. А на перадавой Чамярынскай малочна-таварнай ферме надой ад каровы перавышае 4500 кілаграмаў. Менавіта вытворчасць малака забяспечвае гаспадарцы асноўны прыбытак. У раслінаводстве асноўная

НОВАІ вуліцай Вясеннай прырасла цэнтральная сядзіба ААТ “Праца” — вёска Табулкі. Чатыры катэдзы паўсталі на вуліцы Маладзёжнай. Вёску Парэчча ўпрыгожыла новая вуліца з двух дзясяткаў падворкаў, якую назвалі ў гонар тале-навітай зямлячкі Яўгеніі Янішчыц. І Парэцкая базавая школа носіць імя беларускай паэткі.

Перад парадным уваходам у двухпавярховы будынак на сцяне ўсталявана мармуровая пліта, на якой выбіты партрэт сьлынай выпускніцы тады яшчэ сярэдняй школы. У асобным пакоі — экспазыцыя літаратурнага музея Яўгеніі Янішчыц.

Стварала і зараз кіруе ім настаўніца беларускай мовы і літаратуры Антаніна Сідарук. Лёс адмераў Яўгеніі Янішчыц 40 гадоў.

У архіве школьнага му-

зея сабрана амаль 1300 арыгінальных экспанатаў і больш як 400 копій дакументаў. Антаніна Паўлаўна спадзяецца на пашырэнне экспазыцыі. У школьным пакоі літаратурнаму музею цесна. Круглы год прыязджаюць сюды на экскурсіі групы з розных куткоў Беларусі і замежжа.

Старшыня Пінскага райсавета дэпутатаў Іосіф Гузіч падтрымлівае ідэю пашырэння экспазыцыі літаратурнага музея Яўгеніі Янішчыц. На думку тутэйшых, яго можна адкрыць у бацькоўскім доме, што ў суседняй вёсцы Рудка.

У Парэччы рыхтуюцца святочнай вечарынай адзначыць юбілей шаноўнай зямлячкі. Будуць гучаць успаміны, вершы, любімыя песні яе ў выкананні народнага фальклорна-этнаграфічнага калектыву ама-

■ Галоўны заатэхнік гаспадаркі Наталля КІПЕНЬ.

да якога завіталі. Дзевяноста чацвёртую восень ён сустрэў. У гады Вялікай Айчыннай вайны змагаўся з ворагам у спецгрупе імя генерала Ватуціна. Узрывалі масты, варожыя саставы, што кіраваліся на

Сёлета сабрана з кожнага гектара звыш 30 цэнтнераў зерня. Паспяхова завяршылі асеннюю сяўбу на 1200 гектарах. Вызначыўся ў полі механізатар Сяргей Чарнаўчыц, з якім сустрэліся на мехдвары. Дзевяты сезон ён кіруе трактарам МТЗ-3022. Зараз, калі паллявыя работы закончаны, праводзіць тэхгляд. Яго жонка Раіса Іванаўна — жывёлавод на малочна-тварнай ферме “Чамярын”. Чацвёрта дзяцей у іх. Сяргей Сцяпанавіч упэўнены, што ёсць каму замяніць яго на трактары.

ДЫРЭКТАР Парэцкай базавай школы Наталля Юшкевіч адзначыла, што выпускнікамі поўніцца калектыву гаспадаркі. Механізатарам стаў Павел Кандрацюк, Валянціна Асіпчук, Кацярына Клімовіч, Вольга Зацішук, Наталля Літвінчук — жывёлаводамі, завяршае вучобу ў Палескім дзяржуніверсітэце Дзмітрый Таранько і настроены вярнуцца ў гэты ціхі куточак Палесся.

Пінскі раён
Фота айгана

■ Механізатар Сяргей ЧАРНАЎЧЫЦ і дырэктар ААТ “Праца” Мікалай БАШЧУК.